

Krajský pamiatkový úrad Bratislava
Leškova ul. č. 17
811 04 Bratislava

Vaše číslo/zo dňa	Naše číslo	Vybavuje/kontakt	Bratislava
KPÚ BA-2017/23132-4/96147/Hab 8.12.2017	3845/2017	Mgr. Denis Haberland denis.haberland@sng.sk	21.12.2017

Vec: Odvolanie voči rozhodnutiu KPÚ Bratislava č. KPÚ BA-2017/23132-4/96147/Hab zo dňa 8. 12. 2017 vo veci zámeru čiastkovej obnovy Mlyna vodného s areálom, č. ÚZPF 2139/1, parc. č. 1037/50, 1038, 1039, 1040/1, tzv. Schaubmarov mlyn (ďalej aj rozhodnutie KPÚ BA)

Slovenská národná galéria so sídlom v Bratislave, Riečna 1, týmto podáva odvolanie v zmysle § 53 a § 54 Zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov proti podmienkam uvedeným v bode 1. a 2. predmetného rozhodnutia KPÚ BA.

Vzhľadom na predmetné podmienky „prípustnosti zámeru obnovy“ v rozhodnutí KPÚ BA uvádzame nasledovné: Kultúrna pamiatka Schaubmarov mlyn s areálom prešiel začiatkom 90. rokov 20. storočia pamiatkovou obnovou. Bola obnovená technológia mlyna, architektúra hlavnej mlynskej budovy a hospodárskych budov, obnovené bolo mlynské koleso (dnes v dezolátnom stave) a celý areál bol prispôsobený pre účely galérie insitného umenia a múzejnej expozície mlynárstva. Obnova sa realizovala za relatívne ľahkých podmienok a bola výsledkom nadšencov na oboch stranách schvaľovacieho i výrobného procesu. Našej kolegyni Kataríne Čiernej (mimochodom ešte dnes pracujúcej v našej inštitúcii), ktorá bola takpovediac dušou celej obnovy, bola v roku 1998 udelená výročná cena časopisu Pamiatky a múzeá v kategórii „Reštaurovanie a obnova“ (prevzaté zo Zborníka konferencie BSK „Industriálne a technické pamiatky a areály v Bratislavskej župe“ a z článku Gabriely Habáňovej pod názvom „Metodické aspekty obnovy objektov priemyselného dedičstva na vybratých príkladoch z Bratislavskej župy“.). Obnova sa uskutočnila na základe „Posudku o pamiatkovej hodnote vodného mlyna v Pezinku (Schaubmarov mlyn v Cajle)“, ktorý vypracoval pre našu inštitúciu v auguste 1982 PhDr. Ján Hanušin a na základe v rozhodnutí KPÚ BA spomínaného pamiatkového výskumu Projektového ústavu kultúry (1985-1986). Oba materiály sú rozsahom i obsahom spracované vyčerpávajúco a na vysokej odbornej úrovni.

dvorom. Týmito v zámere navrhovanými úpravami, resp. prístavbami a prestavbami sa dvor mlynskej usadlosti uzavrie z troch strán, čím takto vzniknutý kreatívny priestor (taviaci kotol), v ktorom sa budú realizovať multi-kultúrne podujatia a aktivity, vymedzíme a odtienime od okolitej prehustenej obytnnej zástavby, ktorá pri obnove v 90. rokoch 20. storočia v takomto rozsahu ešte okolo mlyna nejestvovala. Zámer je priestorovo a dispozične jasný, pamiatkovo neutrálny, rešpektujúci architektonickú dominantnosť hlavného objektu mlyna a nenarúšajúci kvality vidieckej mlynskej usadlosti špecifického typu (v prílohe odvolania prikladáme niekoľko vizualizácií z AŠ a špeciálne vytvoreného modelu ozrejmujúceho priestorovo-objemové vzťahy novostavieb a dostavieb s existujúcimi stavbami areálu). Našim cieľom je v zmysle zámeru nadviazať tam, kde posledná a „úspešne realizovaná“ obnova skončila, s prihliadnutím na súčasný stav a požiadavky pri prezentácii umenia, kultúrnych aktivít i samotnej pamiatky. Predmetom zamýšľaného zámeru je revitalizácia areálu ako galéria a múzea s celoročnou prevádzkou. Dnes je areál v sezónnom režime. Pre realizáciu tohto zámeru sme oslovili architekta s úspešnými a ocenenými realizáciami architektúry vo vidieckom i pamiatkovom prostredí. Stručné zhrnutie zámeru uvádzame pre odvolací orgán najmä preto, že predmetné rozhodnutie KPÚ BA na jednotlivé úpravy areálu uvádzané pod označením Z 01 až Z 07, okrem prístavby Z 03 takmer nereaguje, pričom sme od orgánu na ochranu pamiatkového fondu očakávali, že nami navrhované zmeny budú konkrétnie posúdené v kontexte i jednotlivovo, v zmysle prípustné-neprípustné, prípustné s podmienkou (materiál, veľkosť otvorov, tvar a pod.). Nás investičný zámer bol sice ako celok posúdený ako prípustný, podmienky č. 1 a č. 2 predmetného rozhodnutia však predložený zámer v podstate znemožňujú, resp. neúmerne stážujú. Neprimeraným spôsobom sa požaduje od vlastníka pamiatky realizovať čiastkový pamiatkový výskum „*na poznanie vývoja zástavby mlynskej usadlosti ... na základe štúdia dostupných ikonografických a kartografických dokumentov ako podkladu pre alternatívne (!) situovanie novostavby objektu Z 03*“. Máme zato, že všetky tieto skutočnosti, podklady a fakty KPÚ Bratislava od doby poslednej obnovy dobre pozná (sú súčasťou spomínaných výskumných dokumentácií) a teda mal alebo má všetky predpoklady odborne posúdiť zámer bez požadovaného výskumu. Súčasne má podľa KPÚ BA návrh obnovy čiastkového pamiatkového výskumu riešiť problematiku úprav pamiatkových objektov B a C, pričom ale súčasne vopred požaduje od výskumníka v rámci návrhu obnovy „*uplatniť pri riešení pamiatkových štruktúr prístup konzervácie, rehabilitácie a rekonštrukcie*“, čím výskumníka – samostatný subjekt dopredu zavázuje navrhnúť obnovu predmetných objektov a areálu podľa predstáv KPÚ.

Pod reabilitáciou a rekonštrukciou rozumieme dať uvedené objekty do pôvodného stavu (výrazovo a funkčne) a nie je nám jasné, či do historického stavu, kedy sa v mlyne ešte mlelo obilie alebo do

stavu pred poslednou a zatiaľ jedinou obnovou areálu. Pod uplatnením konzervácie objektov rozumieme opravu a drobné úpravy, resp. údržbu jestvujúceho (obnoveného) stavu.

Obe výskumné dokumentácie (Hanušin 1982 a PV PÚK Bratislava 1985-1986) sme podrobili expertíze (SNG disponuje osobou s osobitnou odbornou spôsobilosťou na vykonávanie pamiatkových výskumov s vlastnou výskumnou praxou ako aj s praxou posudzovania PV iných autorov) a konštatujeme, resp. zásadne nesúhlasíme s akýmkoľvek KPÚ BA predpísaným čiastkovým pamiatkovým výskumom (podmienka č. 2 rozhodnutia KPÚ BA), pretože by nepriniesol nič nové, najmä vo vzťahu k predloženému zámeru. Hospodárske stavby mlynskej usadlosti nemajú „*vysoký stupeň architektonickej originality*“ a nie sú vo väčšine prípadov autentické. Vznikli na konci 19. a v 1. pol. 20. storočia, opakovali funkčne staršie, zväčša drevené hospodárske stavby. Vozovňa (garáže) má nad bránami nadstavanú – zvýšenú korunu muriva a novú strmšiu pultovú strechu (oproti stavu pred poslednou obnovou), pričom pri obnove bola vozovňa predĺžená a prepojená novým murovaným objektom (ten nahradil starší utilitárny drevený objekt) s vedľajším, pôvodne samostatným, objektom maštale a sýpkы do jedného celku. Je to zrejmé zo staršej fotodokumentácie i zo súčasnej katastrálnej mapy, ktorá zachytáva ešte stav pred obnovou, keď vozovňa i maštal/sýpkы sú samostatne parcelne vyznačené. Prístavba s pultovou strechou na južnej štítovej stene udiarne pochádzajúca z 2. pol. 20. storočia bola v návrhu obnovy PV PÚK Bratislava 1985-1986 navrhnutá na odstránenie (náš zámer ráta s jej zachovaním), podobne ako väčšina už vtedy starých a dožívajúcich drevín. V prípade dominantných stromov (gaštany) v blízkosti budovy mlyna sa tak žiaľ aj stalo. Hodnota areálu tkvie v rozsahu zachovanosti súboru stavieb a ich dispozičného rozmiestnenia naprieč usadlosťou, ktoré boli čiastočne realizované v tradičnom a stáročiami zaužívanom výraze a type vyplývajúcim z ich pôvodnej funkcie, a nie v proklamovanej originalite, či dokonca autenticite. V podmienke č. 1 nesúhlasíme „*s overením osadenia a rozsahu (objemu) novostavby Z 03 v alternatívach*“, KPÚ BA navrhovanú alternatívu osadenia novostavby na západný okraj mimo uzavretého areálu mlyna považujeme vzhľadom na nami predložený zámer za absolútne nevhodné, nefunkčné a z pamiatkového hľadiska neobhájiteľné riešenie. Novostavbu chceme prepojiť s objektom udiarne z dôvodu konkrétneho účelu. Osadenie novostavby predpokladá spílenie 3 starých stromov, ktorých spílenie vyplýva z „Odborného posúdenia drevín navrhnutých na výrub pri Schaubmarovom mlyne v Pezinku“ od zhотовiteľa Ing. Daniela Lapšanského, ARCH-I-BALD, s.r.o., Zochova 16, 811 03 Bratislava, ktoré vám v prílohe tohto odvolania posielame. Opakujeme, že staré stromy v areály mlyna boli navrhnuté na vyrúbanie aj v Návrhu obnovy PV PÚK Bratislava 1985-1986 (s. 22 a 23) a nakoniec boli odstránené tie, ktoré boli navrhnuté na zachovanie. Za navrhovaným architektonickým výrazom a materiálovým riešením novostavby si stojíme, jedná sa o ekologickú, progresívnu, odľahčenú a transparentnú stavbu – novotvar, avšak v tradičnom poňatí.

V súčasnosti celý areál, po 20 rokoch fungovania, materiálne a morálne zastaral, opotreboval a vyčerpali sa nastavené kritériá, pre ktoré bol obnovený. Z týchto dôvodov SNG hľadá pre blízku budúcnosť nový model využitia a zatraktívnenia areálu a taktiež dobe zodpovedajúci spôsob prezentácie nielen insitného umenia, najmä však celoročné využitie areálu. SNG má ambíciu, resp. plán vytvoriť z areálu taviaci kotol a centrum miestnej malokarpatskej i nadregionálnej kultúry a umenia. Predložený a KPÚ BA posúdený investičný zámer SNG ráta s úpravou terénu dvora (Z 01) formou odstránenia starých drevín a výsadby nových drevín, osadenia nových komunikácií, otvorenia obvodového múru areálu dvomi novými otvormi, navrhuje mlynský náhon napustiť vodou a obnoviť mlynské koleso, postaviť dreváreň a včelín. Na západnej strane navrhuje zmenu funkcie bývalej udiarne (Z 02, pamiatkový objekt C) využívanej doteraz ako spoločenská miestnosť pre personál galérie, príležitostne ako výstavný priestor, na kaviareň. Za týmto účelom sa v zámere uvažuje na fasáde bývalej udiarne o zväčšení jednokrídlového otvoru (v 3. osi fasády) na dvojdverový presklený. V SZ kúte areálu v nadväznosti na objekt udiarne sa počíta s realizáciou jednopodlažnej prístavby (Z 03) s odbytovou časťou kaviarne a novou pokladňou. Navrhovaná prístavba vidieckeho štýlu svojou mierkou harmonizuje s prostredím, bude mať sedlovú strechu a bude stvárnená novodobými architektonickými princípmi, pritom nebude klamivo evokovať dojem historického objektu. Nosná konštrukcia objektu bude pozostávať z drevenej stĺpikovej konštrukcie a drevených väzníkov. Strešný plášť bude tvorený translucentnými polykarbonátovými komôrkovými doskami a horizontálnymi lamelami, ktoré umožnia dostatočné tienenie a súčasne prirodzené presvetlenie celej prístavby. Fasádu objektu budú tvoriť veľké skленné formáty, otvárateľné do dvora. V prístavbe sa navrhuje vytvorenie dvoch nových otvorov v existujúcom novodobom tehlovom oplotení, ktoré prepoja priestor pred stodolou s priestorom dvora a s objektom – pavilónom (Z 07), ktorý prístavbu spojí so stodolou (pam. objekt E). V JZ kúte, medzi objektom Z 02 a pam. objektom B (býv. maštaľ a sýpka pri vozárni) bude situovaná letná kuchyňa (Z 04). Kuchyňu bude tvoriť masívna monolitická podlahová doska z betónu a jednoduchá konštrukcia tvorená oceľovými stĺpmi a napnutou tieniacou textíliou obdlžníkového tvaru. Poslednou väčšou úpravou v rámci zámeru obnovy areálu mlyna je tehlový objekt vozárne (garáže) s pultovou strechou (Z 05, pam. objekt B), ktorý bol pristavený k objektu sýpky v období pred druhou svetovou vojnou. Navrhujeme jeho zmenu na ateliér pre výtvarníkov. Za týmto účelom namiesto jestvujúcej pultovej strechy býv. vozárne navrhujeme sedlovú, sklonom totožnú so strechou vedľajšej sýpky, aby objekt tvaroslovím zapadol do prostredia areálu mlynskej usadlosti. Nový tvar strešného plášťa bude pre odlíšenie od krytín jestvujúcich strech tvorený vláknocementovou krytinou malého formátu. Na južnej strane navrhujeme osadiť strešné okná na presvetlenie interiéru. Do jestvujúcich dverných (bránových) otvorov na severnej fasáde budú osadené nové dverné krídla so sklenenou výplňou pre presvetlenie ateliéru a vizuálny kontakt s

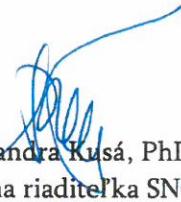

Posúdenie zámeru sa konalo vzhľadom na zrozumiteľné požiadavky zámeru neúmerne dlho, nakoniec s rozpačitým výsledkom, resp. s podmienkami ktorým nerozumieme. Rozhodnutie KPÚ BA považujeme za nenáležité, v rozpore s § 3 ods. 2), 4) a 5) ako aj s § 32 a § 33 správneho poriadku. Rozhodnutie KPÚ BA bolo vydané na základe rokovania komisie, pričom s jej stanoviskom sme neboli pred vydaním rozhodnutia oboznámení. Taktiež máme za to, že rozhodnutie KPÚ BA je, dovolíme si tvrdiť, v rozpore s § 27 a aj v rozpore s § 32 ods. 1) a 4) zákona č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu v znení neskorších predpisov.

Vzhľadom na uvedené by sme boli radi, ak by ste svoje rozhodnutie prehodnotili v zmysle uvedených skutočností a v rámci autoremedúry vyhoveli predloženému investičnému zámeru v celom rozsahu. Pokiaľ KPÚ Bratislava posunie naše odvolanie na odvolací nadriadený orgán, žiadame Pamiatkový úrad SR aby rozhodnutie KPÚ BA bolo zmenené a súčasne bolo predloženému zámeru čiastkovej obnovy vyhovené v čo najväčšej mieri.

Ďakujem za posúdenie našej žiadosti.

S pozdravom

Alexandra Kusá, PhD.
generálna riaditeľka SNG